

2017 metų pirmojo šalies mokinių filosofijos olimpiados turo užduotys

I olimpiados turą surado 3 užduotys:

- I. Parašyti rašinį;
- II. Atlikti užduotį: Atsakyti į klausimus;
- III. Atlikti užduotį. Atsakyti į klausimus.

Lauksime Jūsų atliktų darbų išsiųstų iki 2017 vasario 1 dienos adresu. Filosofijos olimpiadai, Filosofijos katedra, Lietuvos edukologijos universitetas, T.Ševčenkos 31-228, Vilnius LT -03111. Nepamirškite tituline lapu nurodyti ne tik savo vardą, pavardę, mokyklą, klasę, bet ir Jus konsultuojančio mokytojo pavardę. Jei olimpiados užduotis rengėte savarankiškai, pažymėkite: savarankiškai. Linkime Jums patirti filosofinio mąstymo nuotyki.

I. Parašyti rašinį.

Rašiniai rašomi ne laisva tema. Jie rašomi perskaičius ir apmąščius filosofinius tekstus. Skatiname dėmesingai perskaityti ir suprasti vadovėlio tekstus. Taip pat tikslinga pasinaudoti ir papildoma literatūra.

Laukiame filosofinių tekstų analizės ir interpretacijos. **Pasirinkti vieną** iš kelių siūlomų alternatyvų:

I.1. Absurdiškumo jausmas gali užklupti kiekvieną žmogų už kiekvieno gatvės kampo (A.Kamiu, Ž.P.Sartre'as, F.Kafka, S.Beckettas, B.Radzevičius, R.M.Rilkė) Filosofinės etikos chrestomatija, sud. J.Baranova. V.:Alma littera, 1998, p. 129-134, p. 138-142, p. 60-62, p.79-80, p.151-164, p.203, p. 257-258. Baranova J. Etika: filosofija kaip praktika. V.:Alma littera, 2002, p. 350-270; p. 324-332. Sodeika T. Baranova J. Filosofija XI-XII kl. V. Tyto alba, 2002,p.117-136 (skyrius Žmogus ir prasmė).

I.2. Kaip sunku įsisimelti į kitų sielas. Tačiau šį sykį panorau būti arčiau jų. Kas atsitiktų, jei būčiau arčiau jų, su jais? Kaip tai būtų įdomu. Aš gyvenčiau (E. Joneskas, S. Parulskis, A. Strindbergas, A.Šopenhaueris, F. Nyčė, H. Hèsė, E.Fromas). Baranova J. Etika: filosofija kaip praktika. V.: Alma littera, 2002, p. 383, 369, 75, 286-294; Filosofinės

etikos chrestomatija, sud. J. Baranova. V.: Alma littera, 1998, pp. 351-470 (skyrius *Vienatvė*). Sodeika T. Baranova J. *Filosofija XI-XII kl.* V. Tyto alba, 2002, p. 317-32 (skyrius *Moralė*).

I.3. *Kodėl niekada nenorėdami klysti, vis dėlto klystame savo valia.* (R. Dekartas). Sodeika T. Baranova J. *Filosofija XI-XII kl.* V. Tyto alba, 2002, Skyriai *Tiesa*, p. 136-150; *Mokslas*, p. 268-282.

I.4. *Glaukonai, - tariau, - ar ne dėl to dailieji menai auklėja, kad ritmas ir harmonija giliausiai įsiskeverbia į sielos gelmes ir stipriausiai ją paveikia?* (Platonas). Sodeika T. Baranova J. *Filosofija XI-XII kl.* V. Tyto alba, 2002, p. 283-302. Baranova J. *Etika: filosofija kaip praktika.* V.: Alma littera, 2002, p. 39—45, 100-113.

II. Atlikti vieną užduotį pasirinkę iš dviejų: Atsakyti į klausimus

II.1. Atlikite užduotį suradę ją Ritos Šerpytės vadovėlyje *Religija ir filosofija*. Vadovėlis XI klasei – V.: Tyto alba, 2003.

Perskaitykite p. 232-243 skyrelį *B. D. Spinoza. Religija – filosofijos tyrimo objektas*.

Tada p. 215-216 suraskite klausimus ir į juos raštu išsamiai atsakykite.

II.2. Atlikite užduotį suradę ją Ritos Šerpytės vadovėlyje *Religija ir filosofija*. Vadovėlis XI klasei – V.: Tyto alba, 2003.

Perskaitykite p. 331-362 skyrių *Patirtis, kalba ir religija*.

Tada p. 226 suraskite klausimus ir į juos raštu išsamiai atsakykite.

III. Atlikite vieną užduotį pasirinkę iš dviejų. Atsakyti į klausimus:

III.1. Iš knygos Sodeika T. Baranova J. *Filosofija XI-XII kl.* V.: Tyto alba, 2004, perskaityti skyrių *Tiesa* bei *Kova*, p. 136 – 150, 196 – 212.

Tada atsakyti į klausimus:

1. Kodėl, anot Cicerono, nėra nieko bjauriau už tą karą su žmogumi, su kuriuo artimai bičiuliavaisi?

2. Kodėl draugai, anot F. Nyčės, tampa svetimi?

3. Kodėl žmonės, anot T. Hobso, neapkenčia nepritarimo jų nuomonei?

4. Kas, anot I. Kanto, yra *nedraugingas draugingumas*?

5. Kokius skirtumus ir panašumus išvelgiate tarp T. Hobso ir I. Kanto kovos sampratų?

6. Kuo E. Kenečio pasaulėžiūra panaši ir kuo skiriasi nuo M.L. Kingo?
7. Kaip K.Šmitas apibūdina priešą?
8. Kaip įmanoma, kad karo metu savas tampa priešu? Jei galite, pažiūrėkite M. Manchevsky'o filmą *Prieš lietų* (<https://www.youtube.com/watch?v=bIXUxo89Jik>)
9. Pavaizduokite schema B. Raselo fakto – tikėjimo – tiesos santykį.
10. Kuo panaši ir kuo skiriasi V. Džeimso ir B. Raselo tiesos samprata?
11. Kuo panaši ir kuo skiriasi R. Rorčio metafiziko ir ironiko tiesos samprata?
12. Remdamiesi skaitytų filosofų ištraukomis, atsakykite į klausimą: kaip galima tiesa, ar iki patyrimo, ar po patyrimo?

III.2. Iš knygos Sodeika T. Baranova J. *Filosofija XI-XII kl.* V.: Tyto alba, 2004, perskaityti skyrių. *Menas*. P. 283-315

Tada atsakyti į klausimus:

1. Ar Jūs sutinkate su Platonu, kad filosofai turėtų prižiūrėti, ką kuria menininkai? Ar visgi menas turi būti kuriamas laisvai?
2. Kodėl G. Hegelis mano, kad menas yra pamėgdžiojimas?
3. Nuo ko, anot Dorotės Volš, išvaduoja mus menas ir grynoji matematika?
4. Kuo, anot Tomo Manrou, estetinis patyrimas skiriasi nuo kitų patyrimo formų?
5. Kas I. Kanto supratimu yra kontempliacija? Kaip ji susijusi su grožio patyrimu?
6. Kokie, anot Nyčės, yra kūrybos šaltiniai ir ką menas mums suteikia?
7. Suraskite kūrybos šaltinių užuominą V. Rubavičiaus eilėraštyje.
8. Kodėl Dž. Faulzo romano *Magas* herojus pasijuto išlaipintas negyvenamoje saloje?
9. Kas, anot I. Kanto, yra genialumas?
10. Kuo C. Jungo psichoanalitinė kūrybos ištakų samprata skiriasi nuo Z. Froido?
11. Ar sutiktumėte su *menas menui* teorijos skelbėjais (K. Belu, Ch. Ortega i Gasetu), kad menas yra galimas tik be žmogaus?
12. Ar sutiktumėte su Virdžinija Vulf, kad moteris turi mažiau galimybių kurti nei turi vyras?